

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 30, f: 01 478 98 45, e: ps-sds@dz-rs.si, www.dz-rs.si

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
(Danijel Krivec, prvopodpisani)

Ljubljana, 25. september 2019

mag. Dejan Židan
predsednik Državnega zbora

Spoštovani!

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1, 109/08, 39/11 in 48/12) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 - uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13 in 38/17) vlagamo spodaj podpisane poslanke in poslanci

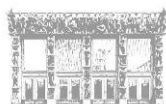
PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH
ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem po rednem postopku na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora.

Pri obravnavi predloga zakona v Državnem zboru in pri delu njegovih delovnih teles bo sodeloval poslanec Tomaž Lisec.

Prilogi:

- predlog zakona o dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju;
- podpisi poslank in poslancev:
Danijel Krivec
Anja Bah Žibert
Franc Breznik
Nada Brinovšek

60
LET
STAVBE

Zvone Černač
Boris Doblekar
mag. Karmen Furman
Jelka Godec
mag. Branko Grims
Eva Irgl
Janez Janša
Alenka Jeraj
mag. Dejan Kaloh
Franci Kepa
Jožef Lenart
Suzana Lep Šimenko
Tomaž Lisec
dr. Anže Logar
Žan Mahnič
Bojan Podkrajšek
mag. Marko Pogačnik
Marijan Pojbič
Franc Rosec
mag. Andrej Šircelj
Jože Tanko

PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Predlog zakona predlaga rešitve za dve skupini zavarovancev oziroma upravičencev do pokojnine. Prva skupina so zavarovanci ali upravičenci, ki so pokojninsko dobo dokupili po veljavnih predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, in so v neenakem položaju s tistimi, katerim se je doba prostovoljnega zavarovanja priznala kot pokojninska doba brez dokupa. Druga skupina pa so nekdanji kmečki zavarovanci, ki so v preteklosti plačevali višino zavarovanja za polni obseg pravic, priznalo pa se jim je zavarovanje za ožji obseg pravic in s tem manjša odmera pokojnine, ko so izpolnili pogoje za pridobitev pokojnine.

Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona v zvezi z dokupljeno dobo

Državni zbor RS je na 51. izredni seji dne 9. novembra 2017 soglasno sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki se je začel uporabljati dne 1. 1. 2018 in je omogočil, da se bo doba prostovoljnega zavarovanja pred dnem 31. 12. 2012 (uveljavitev ZPIZ2) štela kot pokojninska doba brez dokupa in se bodo lahko ta obdobja zavarovancem, ki so bili prostovoljno zavarovani, ob pogoju plačila prispevkov, upoštevala kot pokojninska doba brez dokupa. Kljub temu, da Ustavno sodišče RS neustavnosti predhodne ureditve ni ugotovilo, je Državni zbor RS sprejel odločitev, da predlaga spremembo ureditve problematike na način, da se bo zavarovancem, ki so bili določeno obdobje pred letom 2013 prostovoljno vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, to obdobje upoštevalo tudi pri ugotavljanju izpolnjevanja pogojev za starostno pokojnino pod pogoji 60 let starosti in 40 let pokojninske dobe brez dokupa. Prav tako je zakon določil, da bodo lahko uživalci pokojnine, ki jim je bila že odmerjena po 31. 12. 2012 in se jim obdobje prostovoljnega zavarovanja pred tem dnem ni moglo šteti kot pokojninska doba brez dokupa, zahtevali novo odmero pokojnine, upoštevajoč dobo prostovoljnega zavarovanja kot pokojninsko dobo brez dokupa. Po ocenah predlagateljev zakona gre v tem primeru za okoli 1000 oseb na katere se zakon nanaša.

Ta rešitev pa ni veljala za tiste zavarovance, ki so pokojninsko dobo dokupili v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pred dnem 31.12. 2012, torej pred dnem, ko je začel veljati ZPIZ2, ki je na novo uredil pogoje dokupa, in so zavarovanci bili seznanjeni z novimi pogoji, pred tem pa so upravičeno pričakovali, da se jim bo že dokupljena doba upoštevala pod zakonskimi pogoji po katerih so dobo dokupili.

Zavarovanci, ki so pokojninsko dobo dokupili, so prav tako plačali prispevke kot tisti vključeni v prostovoljno zavarovanje. Takšni, ki so pokojninsko dobo dokupili, so plačevali celo bistveno višje prispevke, ker je bila osnova za obračun prispevka najmanj v znesku povprečne mesečne plače zavarovanca iz koledarskega leta pred vložitvijo zahteve in povečano za odstotek rasti pokojnin od zadnjega dne v mesecu, v katerem je bila vložena zahteva za vštetje obdobji

v zavarovalno dobo. Takšnih oseb je v Republiki Sloveniji 55.969, od tega 17.511 oseb, ki so dokupili obdobje študija in 38.458 oseb, ki so dokupili obdobje služenja vojaškega roka.

Glede na to, da je Državni zbor RS sprejel ureditev, po kateri se bo doba prostovoljnega pokojninskega zavarovanja do 31. 12. 2012 štela enako kot pokojninska doba brez dokupa, je sedaj takšna ureditev nepravilna, saj ne obstaja noben stvarno utemeljen razlog za drugačno obravnavo tistih, ki so v istem obdobju pokojninsko dobo zakonito dokupili in zanjo plačali prispevke po veljavnih zakonskih določbah. Zato je potrebno z zakonom to razlikovanje odpraviti.

Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona v zvezi z zavarovanci iz naslova kmetijske dejavnosti

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je bil sprejet 20. julija 1983 (Uradni list št. 27/1983) je v 10. in 11. členu določal zavarovanje za kmete in člane njihovih gospodinjstev. Določeno je bilo, da se obvezno zavarujejo kmetje in člani njihovih gospodarstev, ki se v SR Sloveniji ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo kot svojim edinim in glavnim poklicem in imajo lastnost združenega kmeta po predpisih o združevanju kmetov. Združeni kmetje, ki so se zavarovali od osnove, ki ni nižja od zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo, so bili zavarovani kot delavci v združenem delu (10. člen). Prav tako so se obvezno zavarovali drugi kmetje in člani njihovih gospodinjstev, ki se v SR Sloveniji ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo kot svojim edinim ali glavnim poklicem in so delali s sredstvi, na katerih ima kdo lastninsko pravico (11. člen). Način ugotavljanja lastnosti zavarovanca, način prijavljanja v zavarovanje, način plačevanja prispevkov ter zavezance za plačilo prispevkov je določila skupnost s samoupravnim splošnim aktom.

Navedeni zakon je urejal, da so se lahko združeni kmetje zavarovali od osnove, ki ni bila nižja od zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo delavca v združenem delu, in so se tako zavarovali za polni obseg pravic ali pa so se zavarovali za manjši obseg pravic v primeru, če so se zavarovali od osnove, ki je nižja od zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo, in imeli obseg pravic kot drugi kmetje (11. člen zakona), za katere pa zakon ni določal v kakšnem obsegu so zavarovani in od katere pokojninske osnove.

V praksi se je tako večkrat dogajalo, da so bi zavarovanci iz naslova kmetijske dejavnosti v zavarovanju registrirani kot drugi kmetje (11. člen zakona) ali njihovi družinski člani in so vplačevali prispevke od osnove, ki ni bila nižja od zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo, vendar jim je bilo priznано le, da so zavarovani za ožji obseg pravic in v obsegu kot delavci v združenem delu. Plačevali so torej enako visoke prispevke kot združeni kmetje ali združeni delavci, priznalo pa se jim je zavarovanje za ožji obseg pravic. Do tega je lahko prišlo iz več razlogov. V tistem času so predpisi omejevali, da je bil kot združeni kmet lahko zavarovan samo nosilec kmetije, vsi ostali, ki so na kmetiji delali, pa le kot drugi kmetje – in to ne glede na višino vplačanih prispevkov v sistem zavarovanja. Poleg tega je lahko pri vpisovanju v sistem zavarovanja prišlo tudi do napak in so kmetje vplačevali prispevke kot združeni kmetje, čeprav so bili vodeni kot drugi kmetje. Ne glede na razloge pa obstaja dejstvo, da se nekaterim zavarovancem, ki so vplačevali enake prispevke kot

drugi, priznavajo različni obsegi pravic v pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Navedeno dejstvo pomeni neenako obravnavo pri pravici do socialnega varstva, ki bi morala biti odpravljena najkasneje do 31. 12. 1993 na podlagi 1. člena Ustavnega zakona za izvedbo Ustave Republike Slovenije, ki določa, da: »Predpisi in drugi splošni akti, ki so veljali na dan razglasitve te ustave, ostanejo v veljavi. Določbe predpisov, ki niso v skladu s to ustavo, je treba z njo uskladiti najkasneje do 31. 12. 1993.« Na podlagi ureditve pokojninskega in invalidskega zavarovanja iz leta 1992 so zavarovanci imeli možnost, da si sami izberejo za kakšen obseg bodo zavarovani in so temu primerno plačevali višino prispevka. Ne glede na to, ta ureditev ni veljala za nazaj, čeprav bi z vidika enakosti pri pravici do pokojnine (in drugi socialnih pravic) morala veljati vsaj za vsakega zavezanca, ki je po sprejemu Ustave RS vložil zahtevek za pravico do pokojnine oziroma bi se morala pokojnina uskladiti tudi za tiste, ki so pravico do pokojnin prejeli pred sprejemom Ustave RS glede na višino prispevka, ki so ga vplačevali tako, da bi bili izenačeni z zavezanci glede na višino vplačanih prispevkov.

Ustavno sodišče RS je v odločbi št. U-I-239/14-10 pri odmeri pokojnin že zavzelo stališče, da se mora načelo enakosti uporabljati tudi v zvezi s 33. in 50. členom Ustave RS pri priznanju in odmeri pokojnin (14. točka). Priznanje in odmera pokojnine sta v bistvenem odvisna od plačanih prispevkov, zato je v neskladju z načelom enakosti, da se bistveno enake položaje obravnava različno. V danem primeru se pri odmeri pokojnin različno obravnava zavarovance, ki so vplačevali enako visoke prispevke, vendar se jim priznava različen obseg pravic iz zavarovanja.

Razlog za sprejem zakona je izenačitev obsega pravic iz zavarovanja po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju glede na višino vplačanih prispevkov ne glede na administrativno kategorijo zavezanca.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji in načela

Cilj predloga zakona je odpraviti razlikovanje, ki se je pojavila pri izenačitvi dobe iz prostovoljnega zavarovanja s pokojninsko dobo brez dokupa (pred tem je sicer Ustavno sodišče RS res da odločilo, da ureditev ni neustavna in ne diskriminatorna) in diskriminatornost različnega obsega pravic za isti obseg plačil pri nekdanjih zavarovancih iz kmetijske dejavnosti, pri tem pa se zasleduje naslednja načela:

- načelo zaupanja v pravo;
- načelo varstva pričakovanih pravic;
- zavarovalno načelo;
- načelo zagotavljanja socialne varnosti;
- načelo enakosti.

2.2. Poglavitne rešitve

Z zakonom se predlaga ureditev izjeme od dokupljene dobe po ZPIZ2 in sicer tako, da se ta dokupljena doba pred dnem 31. 12. 2012 obravnava enako kot pokojninska doba brez dokupa in kot doba prostovoljnega zavarovanja ob pogoju plačila prispevkov. Prav tako se predlaga rešitev, da se uživalcem pokojnine, ki jim je bila odmerjena nižja pokojnina, zaradi upoštevanja zgolj pokojninske dobe brez dokupa, na novo odmeri pokojnina na podlagi njihove zahteve. Zavod za invalidsko in pokojninsko zavarovanje jih o tej njihovi pravici obvesti v roku 30 dni od uveljavitve zakona.

Predlaga se tudi, da se v zakonu doda nov 401.a člen, ki bo izenačil obseg pravic nekdanjih zavarovancev iz kmetijske dejavnosti glede na višino vplačanih prispevkov. Zakon za pokojninsko in invalidsko zavarovanje izda odločbe o uskladitvi v postopku uvedenem po uradni dolžnosti.

3. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

3.1. Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Zakon ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije.

3.2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

AVSTRIJA

Pokojninsko zavarovanje je obvezno za vse osebe s plačano zaposlitvijo, za osebe, ki se usposabljaajo za delo, za družinske člane, zaposlene v podjetju samozaposlenih oseb, za kmete in občasne delavce, ki sicer nimajo formalne pogodbe o zaposlitvi, vendar dejansko opravljajo enako dejavnost kot zaposleni. Osebe, ki niso obvezno zavarovane in so starejše od 15 let, se lahko prostovoljno vključijo v zavarovanje.

Zavarovanje ni obvezno, če prihodek ne presega mejnega zneska (405,98 EUR na mesec v letu 2015), kljub nizkemu dohodku pa ostaja možnost prostovoljnega vstopa v obvezno zavarovanje.

Dohodki iz več kot ene zaposlitve se seštevajo, mogoča je tudi prostovoljna vključitev v obvezno zavarovanje v primeru, kadar zavarovanje sicer ni obvezno. Vse osebe s stalnim prebivališčem v Avstriji, za katere ne velja obvezno zavarovanje in so starejše od 15 let, se namreč lahko prostovoljno vključijo v sistem pokojninskega zavarovanja.

Dopolnitev določenega obdobja zavarovalne dobe predstavlja osnovo za pridobitev pravice do pokojnine in za določanje njene višine. Meseci zavarovanja so bodisi meseci, za katere so plačani prispevki (iz zaposlitve ali

prostovoljnega zavarovanja), ali meseci, ki se všttevajo v zavarovalno dobo (t.i. *Ersatzzeiten*) ne glede na to, da so bili zanje plačani le omejeni prispevki.

V skladu s staro pokojninsko zakonodajo (do 31. 12. 2004) so se dobe delile na zavarovalne dobe in posebne pokojninske dobe. Za zavarovalne dobe je predvideno plačilo prispevkov. Posebne pokojninske dobe pa se upoštevajo, ne da bi bili zanje plačani prispevki. Meseci zavarovanja so tako meseci, za katere so bili plačani prispevki za pokojninsko zavarovanje na podlagi obveznega ali prostovoljnega zavarovanja in enakovredna neprispevna obdobja (nadomestne dobe), ki so bile vštete v zavarovalno dobo, čeprav zanje niso bili plačani prispevki (obdobja prejemanja bolniškega nadomestila, nadomestila za brezposelnost, materinskega dodatka, obdobja služenja vojaškega roka, usposabljanja, civilne službe, vzgoje otrok).

V skladu z novo zakonodajo se v obveznem zavarovanju upoštevajo le meseci, za katere so plačani prispevki, vključno z nekaterimi prispevki, plačanimi iz državnega proračuna ali iz drugih sistemov socialne varnosti (prejšnja nadomestna oz. posebna pokojninska doba).

V skladu z nedavno pokojninsko reformo se referenčno obdobje postopoma podaljšuje na 480 mesecev (40 let). Od leta 2028 se bo za izračun pokojninske osnove upoštevalo povprečje 480 najvišjih mesečnih prispevnih osnov od prvega dneva zavarovanja do zadnjega leta pred koledarskim datumom upokojitve. Če se bo upoštevalo manj kot 480 mesecev plačanih prispevkov, bo pokojninsko osnovo treba določiti na podlagi preostalih mesecev plačanih prispevkov.

Zavarovanec lahko tudi za nazaj (**ex post**) dokupi nekatera neprispevna obdobja. Obdobja, preživeta na šolanju (nižja in višja izobrazba), in obdobja usposabljanja, se štejejo v zavarovalno dobo, iz njih pa izhajajo pravice, če so zanje plačani prispevki (naknadno), pri čemer mora biti plačilo prispevkov izvedeno pred datumom upokojitve.¹

ČEŠKA REPUBLIKA

Pri I. stebru pokojninskega zavarovanja gre za »klasični« Bismarckov obvezni sistem socialnega zavarovanja, ki se financira z obveznimi prispevki zaposlenih.

Zavarovanje je obvezno za vse delovno aktivno prebivalstvo (zaposleni in samozaposleni), za študente, ki so študirali pred 1. januarjem 2010, za brezposelne osebe (pod določenimi pogoji), za osebe, ki skrbijo za otroke/invalidne osebe, za osebe v vojaški službi, za javne uslužbence itd. Prostovoljna vključenost je na voljo brez omejitev za brezposelne osebe in študente, ki niso obvezno zavarovani na podlagi zakona iz leta 1995, za osebe, ki delajo v tujini, nekatere prostovoljce, tujce, ki delajo na Češkem za tujega delodajalca in zakonce diplomatov, ki živijo v tujini. V prostovoljno pokojninsko zavarovanje se lahko vključijo tudi druge osebe, starejše od 18 let, vendar za največ 15 let. To, glede na minimalno zahtevano število let zavarovalne dobe, ki

¹ Upošteva se vsako v celoti zaključeno študijsko leto, ki se je začelo v koledarskem letu, ko je posameznik dopolnil 15. rojstni dan, in sicer 12 mesecev za vsako dokončano leto nižje izobrazbe, 6 mesecev za vsak dokončan univerzitetni semester in celotno trajanje praktičnega usposabljanja. Glede na tip šole, je mogoče upoštevati največ 24 mesecev za srednje šole, 36 mesecev za poklicne šole ali akademije ter 72 mesecev za univerze/umetniške akademije/obdobja praktičnega usposabljanja.

v letu 2015 znaša 20 let, pomeni, da je najmanj 5 let zavarovalne dobe vezane na dejansko delo.

Pravna ureditev je enaka za vse skupine zavarovancev, brez posebnih shem za posamezne kategorije. Obstajajo le nekatere posebnosti za določene poklice (npr. vojaki, policisti, cariniki, gasilci).

Sistem je sestavljen iz dveh komponent: pavšalnega zneska osnovne pokojnine in iz dela, temelječega na dohodku. Pavšal zagotavlja vsem upravičenim državljanom osnovno pokojnino. Del, vezan na dohodek, pa ima močan redistributivni značaj.

Minimalna zahtevana zavarovalna doba za pridobitev pravice do pokojnine se za moške in ženske, ki se upokojijo pri zakonsko določeni upokojitveni starosti, v obdobju od 2010 do 2019 postopoma povečuje iz 25 let na 35 let (vsako leto se podaljša za eno leto), v letu 2015 pa je znašala 31 let zavarovalne dobe (30 let brez vključitve obdobj, za katere niso plačani prispevki) ali 20 let zavarovalne dobe (15 let brez vključitve obdobj, za katere niso plačani prispevki), če oseba ob upokojitvi presega zakonsko določeno upokojitveno starost za moške za najmanj 5 let (zakonsko določena upokojitvena starost za moške + 5 let - pri istem letu rojstva). Minimalno zahtevano število let zavarovalne dobe, ki v letu 2015 znaša 20 let, se je postopoma povečevalo od 15 let na 20 let v obdobju od 2010 do 2014.

Zaposleni, ki torej dosežejo zakonsko določeno upokojitveno starost po letu 2015 z zavarovalno dobo najmanj 31 let, so upravičeni do starostne pokojnine, prav tako zaposleni, ki so dopolnili 65 let starosti in izpolnjujejo pogoje za pridobitev pravice do invalidske pokojnine.

NEMČIJA

V Nemčiji se obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje financira iz prispevkov, ki jih plačujejo delodajalci, delojemalci in določene skupine samozaposlenih ter druge osebe, vključene v obvezno zavarovanje. Zakonsko je določena obvezna vključitev vseh zaposlenih oseb in nekaterih skupin samozaposlenih, omogočena je tudi prostovoljna vključitev v obvezno zavarovanje.

Iz obveznega pokojninskega sistema in pokojninskega sistema za javne uslužbence se zagotavljajo starostne pokojnine, pokojnine za preživele družinske člane ter invalidske pokojnine za okoli 90% zaposlenega prebivalstva (l. 2013). Zagotavljajo se tudi prejemki iz naslova poklicne rehabilitacije, ne pa tudi minimalna pokojnina.

Z redkimi izjemami obvezno pokojninsko zavarovanje velja za vse zaposlene v zasebnem in javnem sektorju (tudi za pripravnike, invalide, zaposlene v invalidskih delavnicah, posameznike na prostovoljni vojaški službi itd.) ter za nekatere skupine samozaposlenih oseb, obvezno pa so zavarovane tudi osebe na starševskem dopustu in vojaško osebje.

Vsi zaposleni tako spadajo v enega od sistemov starostnega zavarovanja. Obstajajo tudi posebni pokojninski sistemi za zaposlene v javnem sektorju, za rudarje... ter za samozaposlene osebe v nekaterih poklicih, vključno s kmeti in člani poklicev, organiziranih v združenjih (zdravniki, arhitekti, obrtniki, farmacevti, inženirji, računovodje, odvetniki).

Prostovoljno se lahko vključijo v pokojninsko zavarovanje vse osebe, stare nad 16 let, ki so nemški državljani (tudi nemški državljani, ki prebivajo v tujini) ter osebe, ki so izvzete iz obveznega zavarovanja.

Obvezno pokojninsko zavarovanje se financira iz prispevkov na podlagi dokladnega principa in zagotavlja pokojnine, vezane na dohodek, katerih višina je odvisna od višine plačanih prispevkov in trajanja zavarovanja. Obvezni pokojninski sistem se delno financira tudi iz državnega proračuna. Le-ta prispeva okoli 25 % vseh prihodkov.

Obvezno pokojninsko zavarovanje pokriva starostne pokojnine, pokojnine zaradi zmanjšane pridobitne zmožnosti ter pokojnine za preživele vzdrževane družinske člane (vdovske in družinske pokojnine).

Nemški pokojninski sistem je usmerjen k temu, da se znesek vplačanih prispevkov za pokojninsko zavarovanje odraža v podobnih pokojninskih pravicah. Pogoji za uveljavitev pravice do starostne pokojnine so izpolnjeni, ko oseba doseže upokojitveno starost in dopolni minimalno obdobje zavarovanja. Splošna doba za upravičenost do prejemanja pravic je najmanj pet let zavarovalne dobe, ki je sestavljena iz dob plačanih prispevkov in dodanih/nadomestnih/vštetih dob. V zavarovalno dobo se štejejo vsi meseci, za katere je oseba plačala prispevke, in obdobja skrbi in vzgoje otroka, mlajšega od treh let. V pogoj 35-letne zavarovalne dobe pa se štejejo tudi vsa druga pokojninska obdobja, na primer obdobje izobraževanja in obdobje vzgoje otroka, mlajšega od 10 let.

4. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima neposrednih posledic na državni proračun in se sredstva za izvajanje zakona ne zagotavljajo v proračunu.

Predlog zakona bo imel posledice za pokojninsko blagajno, ki pa jih ni mogoče natančno oceniti, saj je natančna ocena odvisna od posameznih pogojev in osebnih okoliščin okoli 40 000 zavarovancev ali uživalcev (odmera glede na celotne vplačane prispevke, različni pogoji upokojevanja, itd.). Možna pa je okvirna ocena, pri čemer je potrebno imeti v mislih, da bo do teh finančnih posledic neizogibno prišlo tudi, če ta zakonska rešitev ne bo sprejeta, saj gre za očitno neustavno diskriminacijo med zavarovanci in uživalci pokojnine z dokupom in tistimi, ki so se prostovoljno zavarovali.

Če bi uživalec ali zavarovanec imel višjo pokojnino v povprečju za 50 evrov na mesec, bi to pomenilo za 40 000 uživalcev 20.000.000 evrov letnih finančnih učinkov za pokojninsko blagajno.

Ker število upravičencev ali zavarovancev iz kmetijske dejavnosti, ki so bili zavarovani za manjši obseg pravic, plačevali pa zavarovanje za polni obseg pravic, ni znano, ni mogoče oceniti finančnih posledic.

5. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Zakon ne predvideva dodatnih proračunskih sredstev za izvedbo zakona.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Sprejem zakona ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 23/17, 40/17 in 65/17) se 11. točka 7. člena dopolni tako, da se za besedno zvezo »ob pogoju plačila prispevkov« doda besedilo », razen obdobja do 31. 12. 2012 ob pogoju plačila prispevkov kot to določa 2. odstavek 136. člena«.

2. člen

Doda se novi 2. odstavek 136. člena, ki se glasi:

»Pojninska doba, ki je bila dokupljena pred 31. 12. 2012 v skladu s takrat veljavnimi predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju se obravnava enako kot pokojninska doba brez dokupa po tem zakonu.«

3. člen

Za 401. členom se doda novi 401.a člen, ki se glasi:

»401.a člen
(enakost pravic glede na vplačane prispevke)

Ne glede na določbe o upoštevanju plačil po prejšnjih predpisih na podlagi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list SRS št. 27/1983 s spremembami in dopolnitvami) se šteje, da so vplačali prispevke za širši obseg pravic in so zavarovani za širši obseg pravic tisti zavarovanci, ki so

dejansko vplačali prispevke v višini prispevkov za širši obseg pravic, čeprav so bili zavarovani za ožji obseg pravic oziroma so bili registrirani kot zavarovanci za ožji obseg pravic.«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

4. člen

(1) Uživalec pokojnine, ki je z dokupom pokojninske dobe do 31. 12. 2012, uveljavil pravico do starostne ali predčasne pokojnine po zakonu, lahko zahteva novo odmero starostne pokojnine oziroma odmero starostne pokojnine namesto predčasne pokojnine, z upoštevanjem te dobe kot pokojninske dobe brez dokupa. Takšno odmero lahko zahteva tudi uživalec delne pokojnine, uživalec sorazmernega dela pokojnine ter zavarovanec, ki se mu izplačuje 20 % pokojnine.

(2) Uživalec pokojnine, ki je po 3. členu tega zakona upravičen do višje pokojnine, lahko zahteva novo odmero pokojnine. Takšno odmero lahko zahteva tudi uživalec delne pokojnine, uživalec sorazmernega dela pokojnine ter zavarovanec, ki se mu izplačuje 20 % pokojnine.

(3) Uživalcu iz prejšnjih dveh odstavkov tega člena, ki vloži zahtevo za novo odmero pokojnine v šestih mesecih po začetku uporabe tega zakona, se pokojnina odmeri od začetka uporabe tega zakona. Če zahtevo vloži po poteku šestih mesecev od začetka uporabe tega zakona, mu nova pokojnina oziroma izplačilo 20 % pokojnine pripada od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve.

(4) Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v roku 30 dni po uveljavitvi tega zakona obvesti vse uživalce pokojnine, katerim je bila pokojnina odmerjena tako, da se jim dokupljena pokojninska doba pred 31. 12. 2012 v odmeri ni obravnavala enako kot pokojninska doba brez dokupa, o njihovih pravicah iz tega zakona.

5. člen

Zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV PO ČLENIH

K 1. IN 2. ČLENU

S prvim členom se spreminja pojem dokupljene pokojninske dobe, iz katerega se izvzema dokupljena pokojninska doba kot je določena v 2. odstavku 136. člena. Gre za pokojninsko dobo, ki je bila dokupljena pred 31. 12. 2012 po vseh do takrat veljavnih predpisih po pokojninskem in invalidskem zavarovanju. V 2. členu se določa, da se ta dokupljena pokojninska doba obravnava enako kot

pokojninska doba brez dokupa in imajo tako zavarovanci in upravičenci s to dobo povsem enak položaj po ZPIZ2 kot s pokojninsko dobo brez dokupa.

K 3. ČLENU

S členom se v Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju dodaja nov člen, ki določa, da je na novo priznani obseg pravic iz zavarovanja odvisen od višine vplačila prispevkov in ne administrativne klasifikacije.

K 4. ČLENU

Člen določa možnost za novo odmero pokojnine tistim uživalcem pokojnine, ki imajo dokupljeno pokojninsko dobo pred 31. 12. 2012 in se jim je ta doba štela tako, da jim je bila odmerjena nižja pokojnina kot bi jim bila s pokojninsko dobo brez dokupa. To velja tudi za starostno, predčasno in delno pokojnino. Enako velja za zavarovance iz kmetijske dejavnosti, ki jim je bila odmerjena manjša pokojnina. Prav tako člen določa obveznost Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, da v roku 30 dni od uveljavitve tega zakona obvesti vse uživalce, ki bi se jim na podlagi tega zakona položaj izboljšal zaradi nove obravnave dokupljene dobe, da lahko vložijo zahtevo za novo odmero.

K 5. ČLENU

Člen določa začetek uporabe zakona.

IV. BESEDILI ČLENOV, KI SE DOPOLNJUJETA

7. člen (pomen izrazov)

Pojmi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

1. brezposelna ali brezposelni (v nadaljnjem besedilu: brezposelni): fizična oseba, ki po predpisih, ki urejajo trg dela, prejema denarno nadomestilo za primer brezposelnosti, ter fizična oseba, ki je do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine upravičena do plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje s strani Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: zavod za zaposlovanje);
2. čisto vplačilo: vplačilo premije dodatnega zavarovanja, zmanjšane za vstopne stroške, ki pripadajo upravljavcu;
3. delovno razmerje: pravno razmerje, ki v skladu s predpisi, ki urejajo delovna razmerja, nastane na podlagi pogodbe o zaposlitvi;
4. delna pokojnina: del starostne ali predčasne pokojnine, ki se izplačuje zavarovancu, ki ostane v zavarovanju, v višini sorazmerja s skrajšanjem ur opravljanja dela;
5. delodajalka ali delodajalec (v nadaljnjem besedilu: delodajalec): pravna oseba ali fizična oseba, za katero druga oseba opravlja delo v skladu s predpisi o delovnih razmerjih ali na drugi pravni podlagi;
6. delovni čas: tedensko število ur dela, s katerim delavka ali delavec (v nadaljnjem besedilu: delavec) po pogodbi o zaposlitvi opravlja delo;

7. delovna invalidka ali delovni invalid (v nadaljnjem besedilu: delovni invalid): zavarovanec, pri katerem je v skladu s tem zakonom ugotovljena invalidnost in je pridobil katero od pravic iz invalidskega zavarovanja;
8. dodana doba: četrtna obdobja, v katerem je bil zavarovanec vključen v obvezno dodatno zavarovanje oziroma poklicno zavarovanje, ki se šteje kot pokojninska doba brez dokupa pri ugotavljanju pogojev za pridobitev pravice iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja in se ne upošteva za izračun višine pravic;
9. dodatek za pomoč in postrežbo: denarni prejemek, ki ga upravičenec pridobi v primeru, ko ne more samostojno opravljati vseh ali večine osnovnih življenjskih potreb;
10. dodatna pokojnina: pravica iz dodatnega zavarovanja, ki se izplačuje v obliki pokojninske rente;
11. dokupljena doba: obdobje, ki se šteje v zavarovalno dobo ob pogoju plačila prispevkov;
12. družinska pokojnina: pokojninski prejemek, ki pripada družinskim članom umrle upokojenke ali upokojenca (v nadaljnjem besedilu: upokojenec) ali zavarovanca, ki je dopolnil določeno pokojninsko dobo, če izpolnjujejo pogoje, ki jih določa ta zakon;
13. invalidska pokojnina: pokojninski prejemek, ki pripada zavarovancu ob nastanku invalidnosti, če izpolnjuje pogoje v skladu s tem zakonom;
14. kmetica ali kmet (v nadaljnjem besedilu: kmet): oseba, ki opravlja kmetijsko ali kmetijsko in gozdarsko dejavnost ali dopolnilno dejavnost na kmetiji (v nadaljevanju: kmetijska dejavnost), kot je določena s predpisi, ki urejajo kmetijstvo, in je nosilec ali član kmetije;
15. legitimacijski papir: potrdilo, ki ga upravljavec pokojninskega sklada izda članu oziroma delodajalcu, s katerim lahko član oziroma delodajalec uveljavlja pravice iz dodatnega zavarovanja;
16. najnižja pokojninska osnova: najnižji znesek, od katerega se odmeri pokojnina, če je bil zavarovanec zavarovan od osnov, od katerih se v skladu s tem zakonom plačujejo prispevki za obvezno zavarovanje, ki ne omogočajo odmere pokojnine, ki upokojencu zagotavlja ustrezno socialno varnost;
17. najvišja pokojninska osnova: najvišji znesek, od katerega se odmeri pokojnina, ne glede na višino osnov, od katerih se v skladu s tem zakonom plačujejo prispevki za obvezno zavarovanje;
18. osnova: osnova, od katere se v skladu s tem zakonom plačujejo prispevki za obvezno zavarovanje;
19. poklicna pokojnina: prejemek iz poklicnega pokojninskega zavarovanja;
20. pokojnina: redni mesečni prejemek, ki temelji na pokojninskem in invalidskem zavarovanju in uživalcu zagotavlja materialno in socialno varnost za primer starosti, invalidnosti ali smrti zavarovanca;
21. pokojninska osnova: znesek valoriziranih osnov iz določenega obdobja, iz katerega se odmeri pokojnina;
22. pokojninska doba: zavarovalna in posebna doba, glede na katero se ugotavljajo pogoji za pridobitev pravice do pokojnine in glede na katero se določi odstotek za odmero pokojnine;
23. pokojninska doba brez dokupa: obdobje obvezne vključitve v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obdobja opravljanja kmetijske dejavnosti in obdobja delovnega razmerja v tujini, vendar brez dokupa pokojninske dobe;

24. pokojninska družba: pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji, ki ima dovoljenje za opravljanje dejavnosti dodatnega zavarovanja po tem zakonu;
25. pokojninski načrt: načrt poklicnega ali dodatnega zavarovanja, ki ureja temeljna razmerja med interesnimi skupinami v sistemu poklicnega ali dodatnega zavarovanja;
26. pokojninski načrt za izplačevanje pokojninske rente: pokojninski načrt, ki določa pogoje in način izračunavanja ter način izplačevanja pokojninske rente;
27. polni delovni čas: tedensko število ur, ki je kot polni delovni čas določeno s predpisi, ki urejajo delovna razmerja;
28. polni zavarovalni čas: tedensko število ur, ki velja za izvajanje zavarovanja oseb, ki niso v delovnem razmerju, in znaša 40 ur;
29. posebna doba: obdobja, ki se v skladu s tem zakonom štejejo v pokojninsko dobo ne glede na plačilo prispevkov, ki pa brez zakonsko določene minimalne zavarovalne dobe ne daje pravice do pokojnine;
30. predčasna dodatna pokojnina: pravica iz dodatnega zavarovanja, ki pripada članu ob dopolnitvi določene starosti, če izpolnjuje določene pogoje in ni več vključen v obvezno pokojninsko zavarovanje, in se izplačuje v obliki pokojninske rente;
31. predčasna pokojnina: pokojninski prejemek, ki pripada zavarovancu ob dopolnitvi določene starosti in pokojninske dobe, če izpolnjuje pogoje v skladu s tem zakonom in nima pravice do starostne pokojnine;
32. prenos: prenos sredstev med pokojninskimi skladi različnih upravljavcev v sistemu dodatnega zavarovanja;
33. prispevki: zneski, ki jih zavezanci za plačilo prispevkov plačajo v korist zavarovanca v obvezno ali poklicno zavarovanje in ki se upoštevajo pri določanju pravic iz zavarovanja;
34. prišteta doba: del obdobja med nastankom invalidnosti in določeno starostjo, ki se upošteva pri odmeri invalidske pokojnine kot navidezna pokojninska doba;
35. sistem dodatnega zavarovanja: sistem, ki s pomočjo davčnih olajšav omogoča članom kolektivno in individualno dodatno zavarovanje, katerega namen je pridobitev pravice do predčasne dodatne pokojnine v obliki pokojninske rente ali pravice do dodatne pokojnine;
36. starostna pokojnina: pokojninski prejemek brez odbitkov, ki pripada zavarovancu ob dopolnitvi predpisane starosti in pokojninske dobe, če izpolnjuje pogoje v skladu s tem zakonom;
37. šolanje: čas, v katerem je oseba vključena v javno priznani sistem dodiplomskega ali podiplomskega izobraževanja, vključno s srednješolskim izobraževanjem in izobraževanjem po predpisih o izobraževanju odraslih, in v katerem ne izpolnjuje pogojev za obvezno zavarovanje, lahko pa je prostovoljno vključena v obvezno zavarovanje;
38. uživalec poklicne pokojnine: zavarovanec-član, ki mu je priznana poklicna pokojnina v skladu z 204. členom tega zakona;
39. uživalec pokojnine: oseba, ki ima v skladu s tem zakonom, predpisi, ki so veljali do uveljavitve tega zakona, ali mednarodno pogodbo pravico do uživanja pokojnine iz obveznega zavarovanja;
40. vdovska pokojnina: pokojninski prejemek, ki pripada preživeli zakonski partnerici ali partnerju (v nadaljnjem besedilu: partner) po umrlem zavarovancu ali uživalcu pokojnine, ob izpolnjevanju določenih pogojev pa tudi razvezanemu zakoncu, partnerju v zunajzakonski skupnosti ali

- partnerju v registrirani istospolni partnerski skupnosti, če izpolnjuje pogoje, ki jih določa ta zakon;
41. vzajemni sklad: vzajemni sklad po zakonu, ki ureja investicijske sklade in družbe za upravljanje;
 42. zavarovalna doba: obdobje, ko je bil zavarovanec obvezno ali prostovoljno vključen v obvezno zavarovanje, ter obdobja, za katera so bili plačani prispevki;
 43. zavarovalna podlaga: pravno razmerje, ki je podlaga za nastanek zavarovalnega razmerja;
 44. zavarovalni čas: tedensko število ur, s katerim je v obvezno zavarovanje vključena oseba, ki opravlja dejavnost oziroma je zavarovana na drugi podlagi; kot zavarovalni čas šteje tudi čas dela iz naslova več zavarovalnih razmerij in pomeni razliko med delovnim časom in polnim zavarovalnim časom;
 45. zavarovanec: oseba, ki je v skladu s tem zakonom obvezno ali prostovoljno vključena v obvezno zavarovanje;
 46. zavarovanec-član: fizična oseba, ki je v skladu s 199. členom tega zakona vključena v poklicno zavarovanje, vse dokler ji ne preneha članstvo v Skladu obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja;
 47. zavezanec: pravna ali fizična oseba, ki je dolžna plačevati prispevke za obvezno oziroma poklicno zavarovanje po tem zakonu.

136. člen **(dokup dobe)**

Zavarovanec ali uživalec pokojnine lahko za izpolnitev pogojev ali za ugodnejšo odmero pokojnine po tem zakonu dokupi do pet let zavarovalne dobe.